

Vergaderjaar 2016–2017

34 725 B

Jaarverslag en slotwet Gemeentefonds 2016

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en dus ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2016 te wijzigen.

Het in die begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikel wordt in onderdeel B van deze memorie toegelicht.

Wetsartikel 3 (verplichtingenbedrag als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Fvw)

Als gevolg van artikel 5, eerste lid van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) juncto artikel 6, vierde lid van de Invoeringswet Financiële-verhoudingswet (IFvw), hebben de gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering c.a. en de aanvullende uitkeringen is opgenomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk

De Staatssecretaris van Financiën,
E.D. Wiebes

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Onderdeel uitgaven, verplichtingen en ontvangsten

Uitgaven

In onderstaande tabel wordt een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het uitgavenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2016 is het uitgavenbedrag van het gemeentefonds met € – 73.538.000 gewijzigd. De in de tabel weergegeven mutaties worden onder de tabel nader verklaard.

Tabel 1: Totstandkoming uitgavenbedrag gemeentefonds (x € 1.000)

Stand uitgavenbedrag vastgestelde begroting 2016	27.338.731
Stand uitgavenbedrag 1e suppletoire begroting 2016	27.701.587
Stand uitgavenbedrag 2e suppletoire begroting 2016	28.198.440
Voorgestelde mutaties bij slotwet 2016:	
1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet	– 1.447
2a) Reallocatie algemene uitkering	– 16
2b) Reallocatie integratie-uitkeringen	13
2c) Reallocatie integratie-uitkering sociaal domein	3
3) Bed, bad en brood	13.000
4) Verhoogde asielinstroom	– 26.958
5) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2016	4.876
6a) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen 2016	– 2
6b) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen 2015	– 1
7a) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2016	– 62.534
7b) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2015	– 167
8) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkering sociaal domein 2016	– 305
Totaal mutaties bij slotwet	– 73.538
Stand uitgavenbedrag slotwet begroting 2016	28.124.902
<i>Waarvan uitgavenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet</i>	<i>1.264</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Kosten Waarderingskamer</i>	<i>2.104</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Budget A+O-fonds</i>	<i>6.610</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Bijdrage aan VNG</i>	<i>64.951</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Bijdrage gemeenten inzake KING</i>	<i>7.464</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Algemene uitkeringen c.a.</i>	<i>15.695.965</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkeringen</i>	<i>1.207.888</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Decentralisatie-uitkeringen</i>	<i>1.123.503</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkering sociaal domein</i>	<i>10.015.153</i>

De wijziging van het uitgavenbedrag is het saldo van een aantal mutaties:

1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet

Het gerealiseerde bedrag komt door de slotwetmutatie € 1.447.000 lager uit dan na de stand 2^e suppletoire begroting 2016 werd geraamd. Dit komt doordat in 2016 minder onderzoeken zijn uitgevoerd. Een gedeelte zal alsnog in 2017 tot uitvoering en besteding komen. Daarom zullen de uitgaven «Kosten Financiële verhoudingswet» bij Voorjaarsnota 2017 met een maximum bedrag van € 1 miljoen opwaarts worden bijgesteld, conform de bestaande afspraken hierover met het Ministerie van Financiën.

2) Reallocatie algemene uitkering, integratie-uitkering en integratie-uitkering sociaal domein

Dit betreft een technische mutatie teneinde de budgetten en de realisatie bij de beide integratie-uitkeringen met elkaar in overeenstemming te brengen.

3) Bed, bad en brood

Dit betreft een overboeking van het Ministerie van Veiligheid en Justitie voor het compenseren van gemeenten voor in 2016 gemaakte kosten voor de bed, bad en brood voorziening.

4) Verhoogde asielinstroom

Met de Ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Financiën is overeen gekomen dat de niet in 2016 benodigde middelen voor Verhoogde Asielinstroom doorgeschoven worden naar 2017. Daarom zal de begroting van het gemeentefonds bij Voorjaarsnota 2017 met hetzelfde bedrag worden opgehoogd.

5) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering

De uitbetalingen aan gemeenten in 2016 blijken hoger te zijn dan bij de 2^e suppletoire begroting 2016 werd verwacht. Het gaat hierbij om een verschil van € 4.876.000.

De reden van het verschil ligt in het feit dat zolang de uitkeringsfactor¹ niet definitief is de omvang van betalingen aan de gemeenten kan afwijken ten opzichte van wat in de begroting vermeld staat. De oorzaak ligt bij het verschil tussen raming van de verdeelmaatstaven voor de bepaling van voorlopige uitkeringsfactor en de verdeelmaatstaven die bij de betalingen worden gebruikt. Indien bij de betalingen de definitieve verdeelmaatstaven niet beschikbaar zijn, worden de gegevens van het vorige jaar gebruikt. Op het moment dat de definitieve gegevens beschikbaar komen, kan het gat tussen begroting en uitbetaling gedicht worden door de uitkeringsfactor aan te passen. Het onderdeel wijziging betalingsverloop algemene uitkering zal bij 1^e suppletoire begroting 2017 dan ook met dit bedrag neerwaarts worden bijgesteld. Deze mutatie bij 1^e suppletoire begroting 2017 heeft dus nog betrekking op het begrotingsjaar 2016.

6a, 7a en 8) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen 2016

Het blijkt dat bij deze uitkeringen lagere uitbetalingen zijn gedaan dan bij de 2^e suppletoire begroting 2016 werd verwacht. Het gaat hierbij om een verschil van € – 2.000 bij de integratie-uitkeringen, € – 62.534.000 bij de decentralisatie-uitkeringen en € – 305.000 bij de integratie-uitkering sociaal domein. In tabel 2 wordt een specificatie gegeven van deze bedragen. Deze onderdelen zullen bij 1^e suppletoire begroting 2017 opwaarts worden bijgesteld. Deze mutaties in de uitgaven bij 1^e suppletoire begroting 2017 hebben dus nog betrekking op het begrotingsjaar 2016.

---

¹ De uitkeringsfactor is de verhouding tussen de voeding van het gemeentefonds en de totale landelijke uitkeringsbasis. De voeding van het gemeentefonds is de jaarlijkse omvang van het gemeentefonds zoals wordt vastgesteld via de normeringsystematiek. De uitkeringsbasis wordt berekend via vermenigvuldiging van het aantal eenheden van een set van verdeelmaatstaven met bijbehorende gewichten (bedragen per eenheid).

6b en 7b) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen 2015

In de 1^e suppletoire begroting 2016 zijn de mutaties wijziging betalingsverloop 2015 voor de verschillende uitkeringen in de begroting van het gemeentefonds verwerkt. In de loop van 2016 zijn diverse openstaande verplichtingen afgeboekt, omdat ze niet meer tot betaling zullen komen. Daarmee samenhangend wordt de mutatie wijziging betalingsverloop 2015 in de slotwet 2016 verlaagd.

Tabel 2: Specificatie Integratie- en decentralisatie-uitkeringen 2016 (x € 1.000)

	Budget na NJN	Slotwet	Budget totaal	Uitgegeven	Verschil
Integratie-uitkeringen					
Correctie waterschapswegen (knelpunten verdeelproblematiek)	3.374		3.374	3.374	0
Wmo	1.161.382	13	1.161.395	1.161.395	0
WUW-middelen	2.361		2.361	2.361	0
VTH-taken	40.758		40.758	40.758	0
Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen 2015	3	- 1	2	0	- 2
SUBTOTAAL IU (excl. Social domein)	1.207.878	12	1.207.890	1.207.888	- 2
IU Sociaal Domein					
IU Sociaal Domein	10.015.150	3	10.015.153	10.015.153	0
Wijziging betalingsverloop IU Sociaal Domein 2015	305		305	0	- 305
Subtotaal IU Sociaal Domein	10.015.455	3	10.015.458	10.015.153	- 305
Decentralisatie-uitkeringen					
A58 Aansluiting Goes	3.796		3.796	3.796	0
Actieplan luchtkwaliteit	9.865		9.865	9.865	0
Bed, bad en brood	0	13.000	13.000	0	- 13.000
Bedrijventerreinen (herstructurering)	522		522	522	0
Beeldende kunst en vormgeving	13.500		13.500	13.500	0
Beter benutten	2.439		2.439	2.439	0
Bevolkingsdaling	11.245		11.245	11.245	0
Bevorderen arbeidsparticipatie mensen met psychische kwetsbaarheid	77		77	77	0
Bijdrage expositie The STEC Food Eindhoven	250		250	250	0
Bodemsanering	56.454		56.454	56.452	- 2
Business Marathon Smart Mobility Utrecht	41		41	41	0
Buurtsportcoaches	57.997		57.997	57.997	0
Citydeal Warm Welkom Talent Amsterdam	25		25	25	0
Eigen kracht	698		698	698	0
Erfgoed en ruimte	408		408	408	0
Faciliteitenbesluit opvangcentra	7.965		7.965	7.965	0
Gezond in de stad	19.846		19.846	19.846	0
Green Deal	3.122		3.122	3.122	0
Groeiopgave Almere	6.924		6.924	6.924	0
HSL Zuid Geluidsproces	124		124	124	0
Huisvesting Onderwijs Asielinstroom	8.000		8.000	504	- 7.496
Implementatie Participatiewet	14.000		14.000	14.000	0
Innovatieve aanpak energiebesparing	1.000		1.000	1.000	0
IPSV	175		175	175	0
Jaarconferentie Techniekpact	40		40	40	0
Jeugd	21.700		21.700	21.700	0
Jeugdwerkloosheid	3.500		3.500	3.500	0
Kracht on tour	180		180	180	0
Landschappelijke inpassing Nieuwe Hollandse Waterlinie	2.500		2.500	2.500	0
Leeuwarden Europese Culturele Hoofdstad 2018	2.479		2.479	2.479	0
LHBT emancipatiebeleid	1.260		1.260	1.260	0
Link2work	75		75	75	0
Maatschappelijke opvang	385.057		385.057	385.057	0
Marken boven water	56		56	56	0
MIRT onderzoek A2	150		150	150	0
Nazorg (ex) gedetineerden	41		41	41	0

	Budget na NJN	Slotwet	Budget totaal	Uitgegeven	Verschil
Nota ruimte (Nationale gebiedsontwikkeling)	4.750		4.750	4.750	0
Ondersteuning raadsman Loppersum	449		449	449	0
OV SAAL MLT Weesp	250		250	250	0
Pilot Borging EU migratie	173		173	173	0
Projectstimuleringsregeling V	261		261	261	0
RSP Zuiderzeelijn	22.839		22.839	22.839	0
Scholenprogramma Groningen	17.625		17.625	17.625	0
Sterke regio's	1.100		1.100	1.100	0
Twinning arbeidsbemiddeling	250		250	250	0
Veiligheidshuizen	7.700		7.700	7.699	- 1
Verankering programma verbetering GGZ	125		125	125	0
Verhoogde asielinstroom	190.500	- 26.958	163.542	121.588	- 41.954
Versterking gemeentelijke aanpak jihadisme	5.891		5.891	5.891	0
Versterking peuterspeelzaalwerk	35.000		35.000	35.000	0
Vierkant voor werk	38		38	38	0
Voorschoolse voorziening peuters	10.000		10.000	10.000	0
Voortijdig schoolverlaters (VSV)	6.765		6.765	6.765	0
Vrouwenopvang	118.951		118.951	118.951	0
We can young	205		205	205	0
Weerbaar opvoeden	309		309	309	0
Wmo (Huishoudelijke hulp toelage)	141.223		141.223	141.223	0
Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2015	247	- 167	80	0	- 80
TOTAAL DU	1.200.162	- 14.125	1.186.037	1.123.503	- 62.534
TOTAAL IU en DU	12.423.495	- 14.110	12.409.385	12.346.544	- 62.841

Verplichtingen

In de volgende tabel wordt ter toelichting een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het verplichtingenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de 2^e supplettoire begroting 2016 is het verplichtingenbedrag met € - 15.147.000 gewijzigd.

Tabel 3: Totstandkoming verplichtingenbedrag gemeentefonds (x € 1.000)

Stand verplichtingenbedrag vastgestelde begroting 2016	27.338.731
Stand verplichtingenbedrag 1e supplettoire begroting 2016	27.660.937
Stand verplichtingenbedrag 2e supplettoire begroting 2016	28.157.818
Voorgestelde mutaties bij slotwet 2016:	
1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet	- 1.189
2a) Reallocatie Algemene uitkering	- 16
2b) Reallocatie Integratie-uitkering	13
2c) Reallocatie Integratie-uitkering Sociaal domein	3
3) Bed, bad en brood	13.000
4) Verhoogde asielinstroom	- 26.958
Totaal mutaties bij slotwet	- 15.147
Stand verplichtingenbedrag slotwet begroting 2016	28.142.671
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet</i>	<i>1.522</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Waarderingskamer</i>	<i>2.104</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Budget A+O-fonds</i>	<i>6.610</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Bijdrage aan VNG</i>	<i>64.951</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Bijdrage gemeenten inzake KING</i>	<i>7.464</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Algemene uitkeringen c.a.</i>	<i>15.651.022</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkeringen</i>	<i>1.207.888</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Decentralisatie-uitkeringen</i>	<i>1.185.957</i>

De wijziging van het verplichtingenbedrag is het saldo van een aantal mutaties. Voor de verklaringen van de in de tabel weergegeven mutaties wordt verwezen naar de verklaringen bij de overeenkomende mutaties van de «uitgaven».

Ontvangsten

Sinds de invoering van de Financiële-verhoudingswet zijn de uitgaven en de inkomsten op grond van artikel 4 van die wet over ieder uitkeringsjaar aan elkaar gelijk. Ten opzichte van de 2^e suppletore begroting 2016 worden de ontvangsten met € – 73.538.000 gewijzigd.